

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dóhánytösdésben.

Közyülés a városnál.

Szavazás levén, ismét népes volt a közyülés. A bizottsági tagoknak háromnegyed része megjelent a közyülési teremben. Különbön az egész tárgysorozat olyan volt, a mely a nagy közyülés előismérveit hordozta magán, de szinte önmagát multa föl, a mikor 1/2-ig tanácskozott a város ügyei fölött.

A Ketskés-ügyben a polgármester terjedelmes jelentést olvastatott fel a kántor mulasztásainak és visszaéléseinek hosszu időn keresztül való halmazatáról. A közyülés általános felháborodással hallgatta a nagyszámu panaszokat, a melyek általánosságban a nép részéről hangzottak fel s azt a benyomást kelтік, hogy a nép az illetén visszaélések folytán lassankint a templomtól és vallásától idegenkedik el. Ketskés egy ideig meghallgatta a polgármester jelentéseit, védte magát, utóbb azonban már szóba se állott vele, hiába kérdezte, megtagadta a feleletet. Ennek a következménye leit, hogy Saára Gyula dr. polgármester Ketskés Eleket a kántori állástól felfüggesztette, a főispán pedig helyette Vinkóczy Károlyt nevezte ki. Lakatos Frigyes dr. v. b. tag ellismérte a kántor hibáit, csak az illetékesség ellen szólalt fel. Megokolt beszédét sürtü ellennondás tépte meg, de hiába hivatkozott megállapodásokra, egyházi törvényekre, beltügyminiszteri rendeltetere a felfüggesztés dolgában, a polgármester röviden, s a közyülés általános helyeslése mellett kimondotta, hogy a megyéspüspök reája bízta az itéletet s a felfüggesztés oly vétség miatt történt, a mely indokolttá teszi ezt a súlyos eljárásit.

Másik nagy port a Deák Ferenc-utcai iskola ügye verte fel. A vállalkozási szerződést mindenki úgy értelmelte, hogy az építéshez szükséges vörösbányai követ a vállalkozó szállítja, a szerződésből azonban kiolvasható, hogy minden terméskövet a város szállit. Say Ferenc ragaszkodott ehhez s így a vállalkozó élelmessége győzött a hibás szerződés, illetőleg a város érdeke fölött. Szenvedélyes vitában sok személyes invektiva merült föl, de az eredmény mégis az lett, hogy Sáyit kifogatni nem lehet és hogy az épületet építtetni kell úgy, a hogy lehet, a város kárával.

Az ipariskolánál érdekes összekeveredés akadt, t. i. az egyik rész a gáz, a másik a villany mellett harcolt. A szavazásnál először 23—23, azután 25—25 szavazat került elő, úgy hogy végül az elsőki főispán döntött a villany mellett.

A sorok lassan ritkultak, míg végre 19 tájban alig maradt több 10—15 biz. tagnál.

S ez a körülmény egy közohajt juttat velünk kifejezésre. Megszüntettük a délötti közyülést, mert a közyügre káros volt. Az intelligens emberek nagy része nem jöhett közyülésre elfoglaltsága miatt, a kik pedig ott voltak 12 óra táján eliettek a leves után, szóval 3 órai ülésnél többet a legtöbb nem birt ki. Mi, a kik kibirunk többet is és egynehányad magunkkal hí ségesen üljük a széket, a meddig muszáj — mégis tisztelettel kérjük épen a közyü s a Steiner Jákó dr. által emgetett komolyság alapján, hogy egy közyülésből elég 4—5 óra. Ha ennyi idő alatt nem végez a közyülés a tárgysorozattal, halassza a tárgyalást másnapra, úgy a hogyan az más városoknál szokás. Az egy-két hátramaradt jóakaratu embert nem lehet és nem szabad birkozni hagyni az egész város bajaival.

Részletes jelentésünk a következő:

Széchenyi Viktor gróf főispán 14-kor megnyitotta a közyülést. A legközelebbi rendes közyülés okt. 12-én lesz, hogy akkor a kölcsön-ügyet, valamint a jövő évi költségvetést tárgyalhassa a törvh. bizottság. Azután okt. 23-ka körül még egy rendkívüli közyülés lesz. A közyülés jegyzőkönyvét Diebala György, Erdőssy Bódog s később Diebala helyett Bilkei Ferenc hitlesítik.

Pollák Ármin, a közyülés humoristája a lakbérszabályzat módosítása ügyében terjesztett elő egy humoros indítványt, amelyben Zavaros Aladár alkaptányt szerette volna vádolni, de nem merte. Az utóbbi időben olyan dolgok fordultak elő, hogy szó nélkül nem lehet tűrni. (Mí? Hogyan? Ki?) Az üzletekről, fölmondásról, beköltözésről, kiköltözésről intézkedik a szabályrendelet. (Élénk derűtlenség: — Beszéljen világosabban. Nem értjük.) Zavaros kapitány urtól egyik jól részeseül, a másik nem. (Közbekiáltások: — Mit csinált?) Törvényszeréseket csinált — majdnem azt lehet mondani. (Derűtlenség: — Értelmesebben mondja!) Közbenjárt, de most hozza helyre! (Mit?) Ugyis többet mondtam már, mint kellett volna. (Nagy derűtlenség.) Egy bizottság kiküldését kéri, hogy legyen benne, ami nincs benne (Harsogó nevetés) — a szabályrendeletben és ne legyen benne, a mi benne van. (Állandó derűtlenség.) Szabatosan kell megállapítani mindent s erre indítványt ad be. A közyülés egy bizottság kiküldését határozza el, a mely Pollák Ármin kifogásait meg fogja halgatni és a szükséges változtatásokat megteszi.

A Ketskés-ügy.

Saára Gyula dr. polgármester előterjeszté a Ketskés ügyben tett intézkedését. Jelzi, hogy Ketskés Elek kántor ellen törvényben biztosított jogainál fogva a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot elrendelte s hivatalos állásától felfüggesztette. A főispán Vinkóczy Károly tanítót bízta meg a helyettesítéssel.

A felfüggesztés hosszadalmas előzményei a következők: K. Horváth István esp. plebános 1909. febr. 16-án panaszolta, hogy Ketskés gyász-misén nem jelent meg s helyettesít, sem küldött.

Kérte a vizsgálat megindítását, mert az ilyenféle mulasztások már nagyon gyakran ismétlődtek. Ketskés ekkor beteg volt, de ezt jelenteni kellett volna. Erre a polgármester figyelmeztette. — A plebános márc. 1-én ismét jelentette, hogy K. Diósy József, Horváth József, Szilágyi Paula és Brukner Alajosné temetésénél több stóladiját szedett, mint a mennyit a szabályzat megállapít. A plebános annál inkább kérte Ketskés ellen a szigorú eljárást, mert ő évek óta hiába figyelmezteti, az a figyelmeztetéseket semmibe se veszi. A polgármester megvizsgálta az ügyet, a visszaélések beigazolását nyertek s ő Ketskást megintette, hogy a jövőben hasonló szabálytalanságokat ne kövessen el, mert a fegyelmi eljárást megindítja ellene. — Aug. 7-én újabb feljelentés érkezett Ketskés ellen. Újabb időben a temetések alkalmával a szokásos és kötelező énekeket elhagyja, úgy, hogy a hívek zugolódtak és hangos méltaltankodásban törtek ki. Ez történt június 19-én, július 7-én, jul. 17-én, jul. 19-én, jul. 24-én, aug. 3-án, aug. 4-én; aug. 1-én pedig a mise végére ért s az énekeket úgy lehadarta, hogy a nép nem tudott vele énekelni. Ez az utóbbi egyebéknél már annyira sajátja, hogy a nép a népekektől teljesen elidegenedik. Ekkor a polgármester megindította ellene a fegyelmit megelőző vizsgálatot. — aug. 13-án újra feljelentés érkezett, hogy K. eltávozott a városból anélkül, arra főlebbvalóitól engedélyt kért volna s csak a helyettesét nevezte meg. A polgármester erre aug. 31-én Ketskást maga elé idézte, Ketskés kihívón megtagadta a feleletet, mert — a mint mondotta — a polgármester neki nem fölttes hatósága. Ezért a polgármester őt állásától felfüggesztette. — Szept. 3-án újabb panasz érkezett, hogy K. a szokásos énekeket a temetéseknel nem éneklí s a nép túrelme már a végetekig feszült. A népet a szokásos stóladijon felül megfizeteti, a mi miatt már sok botrány és feljelentés történt, kötelességeit nem teljesíti. A fehérvári hívek épen nem érdemlik meg, hogy valaki büntetlenül folytonosan velük szemben ilyen visszaéléseket. — Szept. 4-én Vukovits Anna tett a polgármesternél újabb panaszt, hogy a pénzt felvette tőle, de az énekeket nem énekelte el s ezért követeli, hogy a tulajzetést tőle visszavegyék. Panaszolta továbbá, hogy őt olyan szóval illette, a mit női és családanyai tisztességében sérlette. — Néhány napra ezután a Szt István társulat tagjai mentek a polgármesterhez, hogy a kántor a szokásos énekeket nem éneklí s ez már annyira keseríti őket, hogy ha a dolog így folytatódik, ők kénytelenek lesznek más templomba menni.

Mindezek alapján jelzi a polgármester, hogy jelentését nem azért tette, mintha ezzel a közyülésnek elszámolni kötelessége lett volna, hanem azért, hogy az egész város közönsége egy pillanatil se legyen abban a tudatban, mintha Ketskés ellen embervadászat, egyéni gyűlölet, vagy elfogultságból eredő eljárás tétetett volna fogatniba.

A fentiek igazolják azt is, hogy Kecskés Elek dacára a hivatalos figyelmeztetések és intéseknék, sőt az ellene már elrendelt fegyelmi eljárás megelőző vizsgálatokkal sem törődve, vissza-

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesszékelyvár, Barátok épülete.

Nagy választék agy- és asztalműekben,
színes és fehér barchetok stb.

olcsó, szabott árak mellett.

Mai lapunk 4 oldal.

00000539

élesei, kötelességmulasztásait továbbra is konokul folytatja, sőt az illetékeség ellen tett alapvetően kifogásai és az ellene elrendelt vizsgálatban a feltételek megtagadása és így az ellene folytatott eljárások elhuzása által lehetlenné akarja tenni a vizsgálatok sikerét, miért is a város közönsége képviselőiben eljáró polgármester, hivatali állásának méltósága, a hatósági tekintélynek megóvása és az elrendelt vizsgálatok eredményének folytatásának másként el nem érhető meggátálása, feltétlenül kívánatosá tette, hogy Kecskés-Elek községi kántort hivatali állásától felfüggeszse.

Midőn a város közönsége a községi kántortok kizárólag a városi tisztviselő segéd- és kezelő-személyzet részére szervezett nyugdíjintézetbe felvette, ez alkalommal a kántori állásoknak községi segédhivatali jellegét még világosabban megállapította.

Ugyanezt megállapította a jogügyi bizottság, de elismerte a püspöki hatóság is.

A városnak tehát kétségtelen és elvitázhatalan joga, hogy a választás, javadalmazás folytán vele szerződéses viszonyba álló s a városi nyugdíjasok sorába felvett a rendes lakbért élvező kántort, mulasztásai, kötelességesei miatt kérdőre vonhassa s ellenében fegyelmi uton eljárjon.

A mint egyik főtürevése a városi alkalmazottak között a kiváratos rend és fegyelem fenntartása, úgy semmi körülményt között sem hagyja magát elteríteni azon feladatát teljesítésétől, hogy Székesszékhárván szab. kir. város autonómiaját, annak jogait minden irányban mindenkivel szemben megvédelmezze és egyéni vagy bármi más önsős érdekekből azt megcsonkítani, avagy megnyírni nem engedje.

A polgármester jelentését stíru helyeslés kísérté, végén pedig zajos éljenzés hangzott el annak jelzésekké, hogy a közgyűlés teljesen egyetért Saára Gyula dr. eljárásával.

Széchényi Viktor gróf elnök kijelenti, hogy a polgármester előterjesztést helyesnek tartja. Nem azért terjesztette elő, mert köteles volt rá, hanem azért, mert a nála megszokott lelkiismeretesség indította arra, hogy széles körben keltsen megnyugvást.

Lakatos Frigyes dr. v. b. tege. A polgármesteri határozat betérjesztésének hatása alatt állunk, s mint a hangulatot látom, nem sok eredménye lesz felszólamlásomnak, s ha mégis felszóllok, teszem azon meggyőződésben, hogy az úgy tisztázásához némiképp hozzájárulok. Kijelentem előre, hogy én nem Kecskés Elek védőjeként akarok szerepelni, ha megérdemli ő a fegyelmit, amint az előterjesztésből azt megérdemlőnek látszik, helyezessék fegyelmi alá az ő illetékes fegyelmi hatósága által.

Polgármester ur megállapította saját illetékeségét; Kecskés azt vitatja, hogy illetékes fórum az egyházi hatóság.

Szerintem elsősorban ezt a kérdést kell tisztázni. Konstatom a tény, hogy a polgármester ur nem mint kegyuri képviselő, hanem mint a törvényhatóság feje járt el ez ügyben s „Határozat”-ában a belvárosi kántort a törvényhatósági segédhivatalhoz sorolja, mert:

1.) „A tanács által választott, a városi pénztártól fizetést lakbért és nyugdíjat élvez.” Válaszom erre, hogy a plebánosokat is a város választja, úgy ezeket, mint a káplánokat, hitoktatókat, továbbá a tanítókat ő fizeti, anélkül, hogy bármelyik is törvényhatósági alkalmazott lenne. Hogy kik a törvényhatósági alkalmazottak, erre nekünk felvilágosítást a szervezési szabályrendelet nyújt, melyben a polgármestertől a szolgálkig az összes alkalmazottak fel vannak sorolva de ezek közt a kántort hiába keresem, nincs sehol. Ellenben a költségvetési előirányzatokban, valamint a zárszámadásokban a kántor nevével mindentűt a kegyuri terheknel találkozunk, bizonyosságul annak, hogy ő kegyuri alkalmazott, s nem törvényhatósági.

2.) „Az 1862-iki tanácsulós megállapítja, hogy a városi hatóságtól függetlenül rendszerezett.” Ezzel szemben a Magyar Királyi Helytartótanács 88602/862. sz. leiratában így intézkedik: „Ami ezen állások betöltése végett kihirdetendő pályázatot illeti, ez az egyházmegyei hatósággal egyetértve lesz eszközönd.” Tehát a kántori állás nem lett az egyházmegyei hatóságtól függetlenül rendszerezve.

*) Ez nem áll, mert pl. a városi állatorvos és más tisztviselő nem szerepel a listában. (Szerk.)

3) A pályázatot a polgármester bocsátotta ki s a választás nem terjesztett fel megerősítést végett. Ezzel szemben Irányadó maga a pályázati hirdetés, mely a legutolsó alkalommal 15417/1902 sz. alatt így szól: „Szék. szab. kir. város kegyurasága alatt álló belvárosi plebániánál nyugdíjazás folytán üresedésbe jött kántori állásra sít.” Tehát a pályázatot a város mint kegyur hirdeti ki. A választás eredményét felterjesztette a püspökhöz, ki azt megerősítette s utasította a belvárosi plebánost, hogy őt hivatalába iktassa be; ki ennek megtörténtéről ugyancsak a püspöki hatóságot értesíti.

4.) A plebánosok panaszaikat a kántor ellen mindig a polgármesterhez terjesztették fel. Ezen állítás legalább is tévedés, mert az itt jelenlevő esperes ur is bizonyíthatja, hogy ezelőtt 2-3 évvel ugyancsak Kecskés elieni panaszait a püspökhöz terjesztette fel.

5.) Kecskés egyik beadványában maga változtatta magát városi alkalmazottnak s a jogügyi szakosztály ugyanezt állapította meg. Hogy Kecskés minnek változtatta egykor magát, az jogot nem fog alkotni, de érdekes, hogy ugyanezen beadványra a jogügyi szakosztálynak az volt az álláspontja, hogy a kántor nem városi, hanem kegyuri alkalmazott s mint ilyennek fizetését nem javítja, mert ha eljön az idő, hogy a kegyuri terheket meg kell váltani, nagyobb teher nehezedik a város vállára.

A mondottak alapján tehát nem oly feltétlenül bizonyos ezen fegyelmi ügyben a polgármester illetékesége, mint első pillanatra látszik, hanem nagyon is kétséges színben tűnik fel s épen azért nem látok Kecskés eljárásában oly nagy tiszteletlenséget a polgármesteri állás ellen, akkor, mikor ezen érvek támaszkodva a polgármestert fegyelmi hatóságának elismerni nem hajlandó. Támaszkodhatott ezen meggyőződésére annál inkább, mert ugyanígy nemű mulasztásai miatt mint a jelenleginek már egyszer itélkezett az egyházmegyei hatóság, már pedig ugyanazon állásban senkinek két fegyelmi hatósága nem lehet. Hogy a fegyelmi alól kibújni nem akart, kiténik abból is, hogy önmaga kérte maga ellen a fegyelmit s kijelentette, hogy ha polgármester ur Öngyűlöletének fegyelmi illetékesége minden kétséget kizárólag meg lesz állapítva, a legnagyobb készséggel és tisztelettel veti magát alá határozatának.

Elértem felszólalásom tulajdonképeni tárgyához. Feltéve, hogy a kántor fegyelmi ügyben a polgármester az illetékes fórum fennforgott-e a felfüggesztésnek szükségessége. Úgy látszik a multban nagyon is gyakoriak voltak az ok nélküli felfüggesztések, úgy hogy a belügyminiszter 45623/X/1907 számú rendeletében indítva érezte magát ennek gátat vetni. Idézett rendeletében így szól: „A fegyelmi eljárás során felfüggesztésnek csak akkor van helye.”

1.) „Ha a tisztviselőt olyan súlyos természetű váddal illetik, amelynek már az alapos gyanuja is veszélyezteteti a hivatalos állás méltóságát, illetőleg a hatósági tekintélyt, amelynek megbizonyosodása hivatalvesztést von maga után.” A rendelet ezen pontjára hivatkozik a polgármester ur is, de a méltóság veszélyeztetését saját hivatalára vonatkoztatja, mi a rendelet a fegyelmi alatt álló hivatalnok állását érti; és itt első esetben lévén szó a fegyelmiről, hivatalvesztést nem vonhat maga után.

2.) „Ha a fegyelmi eljárás alá vont tisztviselő hivatalában maradna, a vizsgálat eredményét veszélyeztetné.” Ezen eset sem forog fenn, amennyiben egy kántornak nincsenek rendelkezésre olyan eszközök, melyekkel a vizsgálat eredményét veszélyeztetné. Ez állhat egy széles halmáskörrel felruházott tisztviselőre, ki állásából kifolyó hatalmánál fogva veszélyeztethetné a vizsgálat eredményét; mondjuk ha egy polgármester felfüggesztéséről lenne szó, az képes lenne esetleg befolyásolni a fegyelmi hatóságot, de egy kántor ehhez nagyon gyenge hatáskörrel bír.

3.) „Ha az illető tisztviselő hivatalban maradására esetén utolag nem pótolható kárt okozna.” Kérdezek minden elfogulatlan bírálót, állanak-e a

kántor rendelkezésre olyan eszközök, melyekkel ezt megtehetné?*)

Ezen követelményeknek megvilágításához a belügyminiszter magyarázatot fu.

„Annak pusztá felbontozása azonban, hogy a fegyelmi eljárás alá vont tisztviselő esetleg hivatalvesztéssel fog büntetett” avagy általában a fegyelmi vétés súlyosnak látszó volta magában véve még nem lehet légendő ok a felfüggesztésre. Irányadó elvnek kell tekinteni, hogy a felfüggesztés sem büntetés jellegével, sem a kiszabandó büntetés súlyosításának célzatával nem bírhat, mert a büntetés a vizsgálatot, illetőleg a fegyelmi ítéletet semmiféle alakban sem előzheti meg. Pedig a felfüggesztés — a mai gyakorlat szerint — gyakran súlyos. sőt magánál a kiszabott fegyelmi büntetésnél súlyosabb büntetést eredményez, amennyiben huzamosabb időn át felfüggesztve volt a csupán enyhébb fegyelmi büntetésre ítélt alkalmazottat néha még a maximális pénzbüntetésnél is érzékenyebb anyagi hátránnyal sújtja.”

„Ezenfelül szükségtelenül alkalmazott felfüggesztés — a kapcsolatos helyettesítési költségek következtében — gyakran az alkalmazó hatóság pénztárára is számottevő és indokolatlan anyagi terheket hárít.”

A rendelkezésnek eme szavai oly határozott utasításokat tartalmaznak s oly világosan elenk tárják a felfüggesztés szükségességének eseteit, hogy ezekhez külön magyarázatot fűzni szükségtelennek tartok s főképp a jelen esetben nem látok semmi okot arra, hogy a felfüggesztés megtörténjék, a fegyelmi eljárást enélkül is teljes szigorúsággal keresztül lehet vinni.

Ezek után röviden befejezem beszédemet. Nem indítványt akarok betérjeszteni, hanem egy tiszteletteljes kérelmet a Nagyságos polgármester urhoz, kinek bizunk igazságszeretében, kinek nagy munkássága előtt mindnyájan tiszteletteljesen meghajtjuk zászlókat, hogy tekintettel arra a nagy anyagi kárra és nyomorra, melynek esetleg hosszas felfüggesztéssel eljé néz egy család, az elrendelt felfüggesztési határozatát vonja vissza. Ezt nem tekintheti senki meghátrálásnak, hanem férfias eljárásnak.

Saára Gyula dr. jelzi, hogy reája, mint hivatali vezető főnökre nézve valóban nehéz helyzet, hogy egy alantas tisztviselőt ilyen súlyos büntetéssel, a felfüggesztéssel kell sújtani akkor, a mikor a városnál 15 óra felfüggesztés nem történt. Az ő személye itt teljesen kiesik (hosszas éljenzés) arra nem reflektál. De Kecskés kántor a közvetlen főbvalójának összes figyelemzetéseit és intéseit sem vette semmibe, mikor kérdéseit még csak feleletre se méltatta. Hogy az illetékeséget helyesen fogta-e fel, az nem tartozik a közgyűlés elé, hanem a közigazgatási bizottság elé. Hogy egyházi részről elismerték a polgármester beavatkozási jogát, hivatkozik egy mindenki által őszinte és igaz utalelnek örvendő férura, Prohászka Ottokár dr. megyéspüspökre (telkes éljenzés), aki a polgármestert ismerte el jogositottnak. Ha Lakatos dr. vitatkozni akar, ne vele vitatkozzék. Hogy mi lesz az ítélet aora, az a többséghez tartozik, a melyhez folyamodással élni lehet. A tanácsot hatalmazza meg a közgyűlés, hogy a helyettesítő díjazása iránt intézkedjék. Amennyiben pedig az anyagi felelősségről lehet szó, ő a saját személyében azt is viseli s így a városnak nem lehet kára. Ítéletét pedig nem változtathatja meg. (Helyeslés és éljenzés.)

Az ösztöndíjak.

A város két millenárís ösztöndíjak titkos szavazás utján ítélte oda a közgyűlés 77 szavazatból Farikas István, volt gimnázista 83, Párkány Dezső 10, Kóradi József 4, Noszkó J. 1 szavazatot kapott. Továbbá Bíró Mihály 52, Kovács Artur 23 szavazatot kapott.

A fogadók stb. szabályrendelete módosítottatik.

A Deák Ferenc-utcai iskola.

A tanácsi javaslat előterjeszti, hogy az iskola építése megkezdődött és Say Ferenc, a ki a legolcsóbb ajánlat betérjesztése után az építést eszközölte, azt kérte, hogy a város szállítsa a

*) Mindezekhez azt jegyezzük meg, hogy Nagyváradon Szunyogh főispán felfüggesztett egy tisztviselőt, mert nem köszönt neki s a belügyminiszter a felfüggesztést jóváhagyta. (Szerk.)

vörösberényi követ. A jogügyi szakosztály megvizsgálva a dolgot arra a meggyőződésre jutott, hogy Say Ferenc kérelme a szerződés alapján megállhat. A szerződésben benne van, hogy a terméskövet a város szállítja, illetőleg a helyszínen bocsátja a vállalkozó rendelkezésére, a vörösberényi kő terméskő a szerződésből kima- radván az a szó, hogy azt az építő a sajátjából hozatja, ez szerint nem is lehet rá kötelezni. A város most kényszerhelyzet előtt áll. Ha a terméskövet meg hozatja, abba belekerül 6 hét, Say kénytelen felbontakítani a munkát, az építkezés befejezhető nem lenne s így a város kárt szenvedne. Így tehát egy más megoldásról kell gondoskodni. *Szenzenstein* János v. b. t. hosszabb beszédet kiterjeszkedik az ügy történetére. Kifogásolták a cyclop-falakat. A főmérnök ragaszkodott hozzá, a közgyűlés is így határozott. Most egyszerre előáll egy új helyzet, hogy a közgyűlés által elfogadott határozatot meg kellett módosítani. A jogügyi szakosztály Saynak adott igazat s így a tervekben változtatni kell. Ő nem tarja a határozatot helyesnek, mert ha a természetből való általánosítást annyira ki lehet terjeszteni, akkor az ő kabátjára is rámondhatjuk, hogy az birka (nagy derűség.) Az összes pályázók úgy értelmezték a dolgot, hogy a vörösberényi követ a vállalkozó szállítja, Say szintén járt Berényben s mégis az utolsó percben kényszerhelyzet elé állította a várost. A főmérnököt kérdi, hogy ki az oka a szerződésben található kétértelműségnek s miért nem sürgette a főmérnök, hogy a követ időben hozzák meg. Indítványozza: mondja ki a közgyűlés, hogy Say Ferenc fehérvári kőből építse meg a cyclop-falakat. (Helyeslés.)

— *Winkler* Vilmos főmérnök jelzi, hogy ő a cyclopfal mellett foglalt állást. (Pénzes Imre: — Helyes!) . . . Igaz, hogy Pénzes Imre nem helyeselte (Nagy derűség, Pénzes a fejt rázza.) Nem akar pikantiériákba bocsátkozni, hogy szakosztályban miért nem akarták a cyclopfalakat. (Főlkialtások: — Csak ki vele! Nem szabad rébuszokban beszélni.) No hát megmondom, azért, mert a szakosztályban többen voltak, a kik vállalkozni akartak s a cyclopfal építése nehéz dolog. (Ahá!) A szerződést mindenki, a pesti vállalkozók is úgy értelmezték, hogy a vállalkozó maga szállítja a vörösberényi követ. A szerződést ő nem nézte át, hanem Say Ferenc és *Szenzenstein* János, a kik szintén helyesnek találták. Say ajánlata volt a legolcsóbb, de hogy miféle forrást tervez, azt senki se tudta. Ő megkérdezte Sayt az építés megkezdése előtt, hogy mi lesz a vörösberényi követ? Say azt felelte: *kő majd lesz.* Arra a kérdésre, hogy mivel falaztatja? azt válaszolta: *fehérvári kőmivesséssel.* Ezzel a lakonikus válasszal ütötte őt el s mint a villám sújtott aztán rá a hír, mikor Say az utolsó órában tőle kérdezte, hogy a város mikor szállítja már a vörösberényi követ? Ő akkor ellen-villámról (derűség) akart gondolkozni s a jogügyi bizottsághoz fordult, de az azt felelte, hogy a bíróság valószínűleg Saynak fog igazat adni. Most már ez a helyzet: ha a követ a város szállítja, az 2100 koronával nagyobb költséget jelent s mi majdnem bizonyos az építéssel lekésnének. Ő fröccsentett (vörös festékkel kevert) portland cementet ajánl a vörösberényi kő helyett, ez majdnem pótolja az eredetit s a város 180 kor. költséggel kevesebbet fizet. Ne ragaszkodjunk a vörösberényi kőhöz (Pénzes: — De igenis ragaszkodunk, úgy mint a feleségünkhöz. Nagy derűség.)

Pénzes Imre: A levest a főmérnök szóta el, az is egye meg, mert elhibázta a szerződést, a mit Say a maga javára használt fel huncutéria módon (derűség.) Ő a fröccsentett falat ellenzi, mert az hamar levedlik. Különben ő figyelmeztette *Winkler* főmérnököt, hogy Say nem hozatta meg a követ, akkor a főmérnök udvariasan (derűség) azt mondta: — Mit spicliszkedik maga (derűség) itt vagyok én (derűség), ő használni akar a városnak abban a miben tud, ő építész és nem suszter (harsogó kacaj) Ő ajánlja, hogy a város vegye meg a követ s ő garantiroz, hogy két hét alatt itt lesz, ő is elmegy követ venni, mert ő is akar operálni (a főispán levétei a falról a táblák: *Ne kópókadjunk mert a kópés lerészli a tildóvást*) és oda-téteti az egyik nagyon hangos városatyá elé. *Hangos* (!) *mosoly* (!)

Winkler Vilmos személyes kérdésben kér szót. *Széchenyi* főispán: — Mire? (Tóth Artúr: — Mond valami gorombaságot. Derűség.)

Hübner Károly: Sajnálattal látja, hogy az ügy teljesen a személyeskedés terére csapott át. Igaz, hogy történt mulasztás és igaz, hogy itt szerepelt a vállalkozói élelmesség. (Helyeslés.) A vállalkozó természetesen egészen más, ha a saját érdekéről van szó. Ő azt hiszi, hogy a cyclop fal annyira arkitikonikus függelék az egész épületnek, hogy azt mellőzni egyáltalán nem lehet. Ő is indítványozza, hogy hozassák meg a követ.

Winkler Nándor általános szempontot említ. Elvi álláspontból nézi a dolgot és midőn a vádlókról és vádlottról szól, helyteleníti, hogy a vállalkozók az építési szakosztályban felülbírálják és igazítják azt, a mit később mint vállalkozók vesznek a kezükbe. A ki vállalkozni akar az ne vegyen részt a szakosztály határozataiból.

Csöppentzky Mihály dr. analog esetek alapján vitatja, hogy Say álláspontja jogilag is meg-támadható.

Kisteleki Károly dr. jelzi, hogy a szerződésbe tényleg hiba csuszott be, amit most a városnak kell reparálni.

Holly Géza, *Winkler* Vilmos, *Kutky* József dr., *Stéger* Péter, *Bilkei* Ferenc, *Szenzenstein* János, *Czapáry* László dr., *Pénzes* Imre után *Saára* Gyula dr. szólal fel, hogy a dolog magyarázatát ott kellett volna kezdeni, ahol végeztek, beismerni, hogy tényleg hiba történt. (Helyeslés.) Fenyelmezteti, hogy ha az új iskola ké-szen nem lesz, új tanítói állásokat nem lehet szervezni. Az új szervezési szabályrendelet gondoskodik *Winkler* Nándor által fölvetett aggályokról. *Saára* Gyula dr. felszólalása után a közgyűlés többsége elfogadta, hogy vörösberényi követ nem hozat, hanem fröccsentett cementfall pótolja a cyclopfalakat.

Az árvapénzek.

A tanács indítványozta, hogy az árvapénzek a városi takarékpénztárnál helyeztessenek el, 200—200 ezer kor. pedig a többi pénztintézetnél. *Erdőssy* Bódog ezzel szemben a méltanyosság elve alapján az árvapénzeknek felét a városi, felét a megyei takaréknál kívánja gyűmölcsösztetni, 200—200 ezer koronát pedig a három pénztintézetnél deponált. *Vinczay* Imre indítványával kibővitve, hogy a kamatoztatások a félév elejétől számítottassanak, a közgyűlés 29 szavazattal 21 ellenében elfogadta *Erdőssy* indítványát.

Az ipariskolát a tanács az ipariskolai bizottság javaslata alapján villannyal kívánja világitani. Igaz, hogy a gáz bevezetése 400 koronával olcsóbb, de a gáz több levegőt emészt, több veszéllyel jár. *Vermes* Mihály dr. a célszerűséget említi, hogy t. i. minden olyan intézetnél, ahol az ifjuság rajzol, gázt vezetettnek be. Így van ez *Lágymányos* az új technológiai intézetben, a kereskedelmi iskolánál, a vasutnál stb., sőt Bécsben is. (Főlkialtások: — Csak azt elő ne hozd, mert akkor leszavazunk.) *Erdőssy* Bódog szerint a villany nem drágább már mint a gáz, az új égőknel nincs már vibrálás s a villanytelep megváltásánál a megváltási költség a 400 ezer korona mellett elenyészlik. *Holly* Géza dr., *Czapáry* László dr., *Winkler* Nándor felszólalása után a közgyűlés tagjai közül 23 a villany, 23 a gáz mellett állott fel. A névszerinti szavazásnál 25 a villany, 25 a gáz mellett szavazott s így a főispán döntött a villany mellett.

Kiseb ügyek.

A régi honvédlaktanya helyreállítására 1000 koronát szavazott meg a közgyűlés. — Nyolc lanitói állásra 900—900 kor. segélyt kér, két új tanítói állás jóváhagyását kéri a közgyűlés. — A hatósági boncoló és ravatalozó helyiség vállalatba adását 5019 koronával elhatározta a közgyűlés, mivel a régi anyag eladása miatt 1000 koronával többre kerül. Az ezredéves iskola tornatermék építése tervét a közgyűlés visszaadja a mérnök hivatalnak. — Az agg-és szegényintézet élelmézt vállalatba adja, a rendőrtiszviselőknél 1910-től első évre 400, aztán 200 kor. egyenruha pézt szavaz meg a közgyűlés. — A városi földek bérbeadásának ügye a legközelebbi közgyűlésre marad. — *Bierbauer* Viktor dr. jelentését a nemzetközi orvos kongresszusról meg-éljenzte a közgyűlés. — *Pösch* Emil elvesztette

a város elleni pártát, sőt a perköltségekben is elmarasztalták s így a város legfeljebb 50 koronát fizet illetéi illeték címén. — A tuberkulózis ellen védekező egyesület évi segélyét a város 200 koronáról 1000 koronára emelte. — *Szepesy* Géza felsőbb leányiskolai tanár fizetésének az intézet teljes rendezésével kapcsolatosan intézték el. — *Rostagni* Flóri Károli fizetését 600 koronára emelte a közgyűlés. — *Janny* Mária légy-díj iránti kérvényét elutasította a közgyűlés. — *Bencsik* János szolgát nem nyugdíjazza, *Kolozsvári* Rákóczi szoborra 20 koronát küld, több átiratot pártolólag fogad s végül *Dörner* József napidíját 4 koronára emelte a közgyűlés.

A szabadságzobor ünneprendező bizottsága meghívta a közgyűlés tagjait az október 6-án d. u. rendezendő szoborleplező ünnepélyre.

A közgyűlés fél 9 kor végződött.

ÜJONSÁGOK.

— A Szent Ferencrend jubileuma.

Nagy ünnepségekre készülnek a Szent Ferencrendi atyák. Szent Ferencrendje, amelynek nagy történeti múltja hazai történetünknek is fényes lapokat juttatott, ezidén üli meg fennállásának 700 éves jubileumát. Az okt. 1—2—3—4 jubileumi napokat a helybeli rendház is fényes ünnepségekkel üli meg. Mindennap reggel 7 és 8 óraker ünnepélyes mise lesz, d. u. 6 óraker pedig szentbeszéd és litánia.

— Nagy Sándor végrendelete —

a mint örömmel adhatjuk hírül — rövidebb idő alatt jut megoldás elé, mint reméltük. A mint tudvalevő Nagy Sándor alsóalapi földbirtokos 1 millió 500 ezer kor. vagyónát 15 részre osztva, úgy hagyta örökül, hogy abból négy részt, tehát, 400 ezer koronát a Városi Árvaház, egy részt, 100 ezer koronát pedig a Város-kórház kapjon. A oldalági örökösök perrel támadták meg ezt a végrendeletet. Végül azonban mégis hajlandók voltak, úgy kiegyezni, hogy a másfél milliós örökségből 45 ezer koronát kapjanak. Legutóbb azonban újabb örökösök jelentkeztek, a kik újabb komplikációkkal fenyegettek ügyet, az A mult szombaton tárgyalás volt ebben az ügyben *Sárbogárdon*, a hol Nagy Emil dr. az oldalági örökösök képviselője kijelentette, hogy az összes oldalági örökösök beleegyeznek az ügy békés lebonyolításába, a mely október 6-án Budapesten a perbiroság előtt fog történni. Örömmel adjuk közre ezt a kellemes hírt, mert ennek alapján remélhetjük, hogy egy városi árvaház, valamint a városi kórház körülbelül egy év alatt hozzájuthat egy nagylelkű jötevény anyagi eszközeihez, a melyből bőven jut alkalma arra, hogy az árvák és szegények könnyeit letörölje.

Iskolaszentesítés. Szép ünnepség keretében folyt le vasárnap az újonnan épült iskola-helyiség megáldása és átadása *Dinnyés*. Mint néhány hónappal ezelőtt jeleztük, a felsőörsi prépost, kinek prépostsági birtoka a dinnyési urodalom, a régi, szűk irodahelyiség helyett nagy költséggel modern, tágas iskolatermet építtetett; akkorát, hogy belátható időkre az összes igényeket fedez és a termet új berendezéssel is ellátta. *Vurglich* Ágoston prépost, az iskola és templom közüli kegyura személyesen jelent meg az iskola-beszentesítésre. Az egyházmegyei hatóságot *K. Horváth* István esperes képviselte. Megjelentek még *Becskák* Ernő seregélyesi plebános, mint *Dinnyés* pusztai plebános, *Héinek* Béla hitoktató, *dinnyési*

adminisztrátor és dr. Vass József szerkesztő. A főbíró tanfelügyelő és jegyző elfoglaltságai miatt a köznevelési bizottság mentelték ki a tanfelügyelőket. A prépostot az iskola előtti a pusztai összes lakói fogadták, azután a templomból ünnepélyes menetben vonultak mindannyian az iskolaépülethez, amelyet a prépost a jelenlevő papok asszisztenciája mellett megáldott. A szertartás végével a prépost remek szép beszédet intézett az egybegyűlt hívekhez. Kiemelte az iskola fontosságát, nemcsak a tanítás, hanem a nevelés terén is, elismerését fejezte ki Háy Ferenc tanító iránt, ki már évtizedek óta igazán irrasztasi szellemben foglalkozik az ifjúsággal, végül pedig átadta az iskolát rendelkezésének. A dinnyésiek nevében az ósz Szalai bácsi mondott meghatót köszönetet a kegyúrnak, mire a menet visszaindult a templomba, hol a prépost csendes szent misét mondott. Délben gazdag lakoma volt a bérlelő házában, amely alatt több felköszöntő hangzott el. Az első Vurglich prépost, mondogta a megfés főpásztorra, azután K. Horváth István esperes méltatta az iskolabővítés tényét és a keresztény kultúra nevében köszönetet mondott a prépostnak.

Doktor-juris. Szilágyi Ignác helybeli joghallgatót a budapesti tudományegyetemen a jogtudományok doktorává avatták.

Tanítóválasztás. Vasárnap d. e. 11 órakor folyt le a tanítóválasztás, amelynek megjelöltére **Diballa Györgyöt** küldötték ki elnökül: a közigazgatási bizottság. A pályázó tanítók minőségének felmérése után az Almássy Ferenc vezető tanító eltervezésével megüresedett vezető tanító állásra Kis Imrét mint az egyetlen pályázót az elnök megválasztott vezetőtanítónak jelentette ki, aki egy éves helyettesítőt minőségben ügybuzgalma és lelkiismeretessége által birta az iskolaszék osztály elismerését. (Eljenzés.) Az üresedésbe jött osztály tanítói állásra Domonkos Jánost (Potyugy) választották meg 13 szavattal. Szavazatot kapott még Fruska Ferenc (9) és Kovács Elemér (3).

Áthelyezés. Dr. Kneifel István pénzügyi segédülkár, aki régebben városunkban működött, Székelyudvarhelyre helyezte át a pénzügyminiszter.

Battyány gróf ipartelepén. Tanulmányos és kedves emlékekben gazdag kirándulást rendezett a Mérnökök és Építészek Országos Egyesülete Battyány Lajos gróf polgári költő és mészegető telepére. Ez alkalommal Bpestől mintegy 200-an rándultak le a legmodernebb felszerelt és Dunántul legimpozánsabb gyártelepére, akik nem tudtak eléggé csodálkozni az ipari üzem kiváló termékein s a gyár pompás berendezésén. A kirándulásban városunkból is többen vettek részt. A vármegyét Szűts Jenő alispán és Kálmán Vince főszoftgábiró képviselte. Helyszűke miatt sajnálatunkra csak a következő számban mondhatjuk el kirándulási tapasztalatainkat.

Sport. Vasárnap d. u. tartotta meg az első bajnoki versenyt a Székesfehérvári Torna Club a Kaposvári Torna Egyesület labdarugó csapatával. A verseny, a melyet nagy közönség tekintett meg teljes egészében a kaposváriak javára dőlt el. Az eredmény 4:0. Ha a tavasszal is megvernek bennünket a kaposváriak, Dunántul bajnoksága számunkra elveszett.

A Székesfehérvári Torna Club néhány tagja a múlt vasárnap felrándult Bpestre, hol nagyszabású sportverseny volt. A kiküldöttek közül Lichtöckert Ferenc II.-ik, Hurbán István III.-ik díjat nyert.

A népfelkelő szemléje a következő alkalommal és helyen lesz. A hadásdladányi, jeni, sárszentmihályi, urhidai, csóri, iszkaszentgyörgyi, sárkeszi, mohai népfelkelő okt. 27-én Székesfehérvárról a tűzoltóaktanyába jönnek szemlére, A nyékiket, gárdonyiakat, lovasberényieket ke-

reszieseket, sukorójakat, pákozdiakat, velenceieket 21-én szemlélik meg. Okt. 25-én Polgári közönségében megvizsgálják a falubattyányiakat, csőszeket, fülkékét és polgárlakat 22-én. Aba közönségében szemlére jönnek az abaik, soponyiak, nagyváriak, sergelyesek.

Hitelezetkezeti tagok! Fa kapható minden szerdán és szombaton, I. rendű póroszszénre okt. nov., decembri szállításra lehet jelentkezni október 1-ig Távirdu. 6. alatt.

Az öngyilkos jelölt küzdalma. Szombaton délután fél 3 óra tájban Schuszték László. Felmayer-gyári-művezető egy cseli nyelven írt levéllel felkereste a gyár igazgatóját, jelentvén neki, hogy a gyár volt alkalmazója Klein Ferenc öngyilkosságra készül. E levéllet Gerő igazgató nyomban átadta Simon Sándor tb. főkapitánynak, aki megjelent Klein Ferenc szunyog utcai lakásán. Erre Klein Ferenc az ajtót magára zárta és nyomban utána egy lövés dördült el. Klein a lövés után nem adott magáról életjelet, így a rendőrség azon hiszében volt, hogy Klein agyonlőtte magát, az időközben megérkező Rafli József hivatalnok segítségével bedöntötték az ajtót. Klein újból kilőtt, aztán maga ellen fordította a fegyvert. A jobb tüdejé felett érte a lövés és súlyos, de nem életveszélyes sérülést ejtett rajta. Kleint a Szent György kórházba szállították. Klein Ferenc csak néhány hónapig volt alkalmazásban a Felmayer gyárban; ahonnan engedelmessége miatt bocsátották el f. hó 18-án. Egyik házban lakó kijelentése szerint Klein már az éj folyamán is lövöldözött, Schuszték Lászlónak pedig említette, hogy agyonlőti magát. Az esetről a gyár igazgatója édesanyját táviratilag értesítette.

Szépirodalmi és divatlapok bármely nyelven eredeti arakon kaphatók, Klükner Péter cs. és kir. udvari könyvkereskedésében Székesfehérvárott.

Szomorú vég. Szomorú végre jutott Antal István, Antal János jánosfutási bérlelő életerős 21 éves fia. Vízhozás közben a vödör sudárjából egy szálka ment a kezébe s vérmérgezést kapott. A szerencsétlen fiatalember három nap alatt iszonyu kínok között meghalt. Mélyen sajtot szülői iránt általános a részvét.

Táncoktatás jelentés. Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy a volt kereskedelmi iskola helyiségének torna termében, (Kossuth utca) állandó táncanfolyamot nyitottam. Első táncciklus október hó 2-án kezdődik. Iskolámban Gentry bostont is tanítok. Különórak egész nap vehetők. Diákok részére a táncoktatás délután 5—7-ig, felnőttek részére este 8—10 óráig. Beiratkozni lehet lakásomon Bástya-u. 10, I. emelet és Krausz Verona dohánytözsdejében. A n. é. közönség évek hosszu során át előnyösen ismeri működésemet, ezuttal is kérem b. pártfogását. — Tisztelettel Bauer Antal.

Szüreti mulatság. A székesfehérvári festőművészek egyesülete október 10-én az egyesület helyiségében, József-utca 14. (Szűts-féle vendéglő) tombolával egybekötött zárkórú nagy jelmezes szüreti táncmulatságot rendez.

Sikkasztás. Steinbrumer József mészáros-segéd súlyosan terhelt lelkiismerettel vetődött városunkba. Péter János komló mészárosól elsikkasztott 834 koronát aztán Pestnek s azor kezesztül városunknak vette utját. Pesten előbb alaposan bevásárolt az elsikkasztott összegből. A véletlen szolgáltatta a rendőrség kezei közé. A rendőrségen valami dolga akadt s így az előre értesített rendőrség letartóztatta. Átkísérték az ügyészség fogházába.

Elgázott fia. Perkátáról írja tudósítónk Grünwald Sándor mélyvölgyi birtokos tejeskocsija elgázolta Vrana Péter 8 éves lelenctut, aki künn játszadozott az ut porában. A kocsi kerékei oly szerencsétlenül összetépték gyenge testét, hogy súlyos sebesüléseibe belehalt. Perkátán ez a második eset már a telencgyerekek elgázolásában. Ugyan kinek a felügyelete állnak ezek a gyermekek!

Jégszekrények, gyermekágyak, kocsik és vasbutorok valamint lakarkézfűz helyek nagy választékban állandóan raktáron Markus Simon Fia cégnél Jókai-utca 16.

Rövid hírek.
Tíz. Iszkaszentgyörgy községben Szabó Sándor felszere tetőtől-talpig legett. A tüzet a gazda 7 éves rossz fia okozta, aki — cigaretázott.

Iszkaszentgyörgyről. Nagy Mihály, Frank József, Schweighardt István, Szabó Ferenc közösen úgy eldöntötték Sipos Ferencet, hogy nagyon súlyos sebesülést szenvedett. Az eldöntést borközi állapotban történt, táncmulatság után. Szép!

Megint sikasztás. Keserü Boldizsár Varpalotai vendéglős fejtelentést tett a rendőrségen, hogy Janics Ferenc nevű pincére f. hó 27-én leszámolás nélkül tőle megszökött. A rendőrség Székesfehérvárott feltalálta és letartóztatta.

Giffingék kocsi. Bódis Gergely, Giffing Ede biztosítási titkár kocsija a múlt nyár derekán betört gazdája lakásába s onnét nagyobb mennyiségű ékszer ellopott. Büntényét letárgyalta a helybeli törvényszék s bűnös előéletére való tekintettel két évi feyházra ítélte.

Piaci árak:

Buza	27.20	26.90 K
Rozs	18—	17.90 K
Arpa	14.80	13.70 K
Zab	15—	14.80 K
Tengeri	16.60	K
Bab	19—	K
Burgonya	6—	K
Széna	8.20	5.80 K
Szalma	6—	K
Marhahus	1.20	K
Zsir	1.80	K
Cukor	0.80	K
Bor (1 hl.)	36.00	K

VÉD JEGY.

Az eredeti Singer-varrógépek valódi árusító ezen védjeggyel ismerhetők fel.

FIGYELEM!

Azon varrógépek, melyeket más kereskedők árusítanak és forgalomba hoznak, mind a régi SINGER-féle varrógépek utánzatai. Ezek természetesen nem eredeti SINGER-varrógépek s nem is a SINGER-varrógép részvénytársaságtól származtak, — miért is ügyeljünk a védjegyre, mert csak ezen védjeggyel ellátott varrógépek a valódi, eredeti SINGER-gépek.

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság Bognár-u. 2.
SZÉKESFEHÉRVAR.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.